

Rodinný lekár ako podstatný článok v lekárskej starostlivosti v USA v širokom spektre medicínskej problematiky

Pozícia rodinného lekárstva v zdravotníckom
systéme

Tomáš Kubričan, MD, MS

Definícia

- Rodinné lekárstvo je medicínska špecializácia, ktorá poskytuje komplexnú, dlhodobú lekársku starostlivosť pre jednotlivcov a rodiny. V širšom rozsahu spája biologické, klinické a behaviorálne vedy. Záberom rodinného lekárstva sú všetky vekové kategórie, obe pohlavia, každý systém a všetky ochorenia

História – 60-te roky

- Povojnová éra → nárast špecializácie
- Rodinné lekárstvo (RL) zriadené 1969
- 20. medicínsky odbor

- Úlohou RL bola záchrana roztriešteného medicínskeho systému a jeho revitalizácia
- Cieľ: Kontinuita a komplexná starostlivosť

História – 60-te roky

- Mnohí lekári začali “sólo prax”
- Nemocnice s výučbou RL
- Nábor všeobecných lekárov
- Zápas o ambulantné priestory, adekvátne fondy a nemocničné privilégie

História – rast v 70-tich rokoch

- Nárast v počte rezidentúr, študentov prichádzajúcich do RL a atestovaných lekárov
- 90-te roky → návrat späť ku špecializáciám

História - súčasnosť

- Dostupnosť $\leftrightarrow$ kontinuita
- Široký prístup vs. “expertná” starostlivosť

Záber rodinného lekárstva

- Trojdimenzný odbor
  1. Vedomosť
  2. Zručnosť
  3. Proces
    - Vzťah pacient-lekár je vnímaný v kontexte rodiny a komunity
    - Fókus na pacienta vs. ochorenie
- Prvý kontakt, vstup do zdravotníckeho systému, koordinácia starostlivosti
- Rôzny rozsah praxe
- Dôraz na prevenciu a propagáciu zdravia

Je alebo nie je RL špecializácia?

- Špecializácia...čo to znamená? V čom?
  - Vo vzťahoch medzi pacientom a doktorom?
  - V liečbe pacienta ako celku?
- Špecialista
  - Nikto nevie všetko → fragmentácia starostlivosti je daň, ktorú platíme za výhodu expertízy
- Problémy s identitou

Špecifiká RL

- Zameranie na pacienta ako celok
- Dlhodobé vzťahy medzi pacientom a lekárom
- Viac než bioklinický prístup
  - Kto je dostupný pre pacienta?
  - V akej komunite pacient žije?
- Úloha rodiny v liečebnom procese
- Operuje v celom spektre medicíny
- Koordinovaná starostlivosť
  - Časová a cenová efektivita
  - Dostupnosť

Špecifiká RL

- Rodinní lekári môžu poskytovať lekársku starostlivosť hocikomu, s hociakým problémom, no sú expertami v bežných ochoreniach
- Úloha v poskytovaní medicínskej starostlivosti na vidieku/odľahlých miestach

Najčastejšie príčiny ambulačných návštev

1. Všeobecná (preventívna) lekárska prehliadka
2. Bolesti hrdla
3. Kašeľ
4. Následné kontroly
5. Lieky
6. Bolesti chrbáta
7. Bolesti ucha

Všeobecný vs. rodinný lekár (VL vs.RL)

- VL – lekárska fakulta, jednoročná prax (internship), licencia. Počet VL klesá
- VL a RL boli do roku 1969 synonymá
- RL – lekárska fakulta, trojročná rezidentúra, atestácia (board certification), ktorá je požadovaná nemocnicami a poisťovňami na úhradu lekárskeho služieb

Kariéra rodinného lekára

- Trojročná rezidentúra
- 300 hodín medicínskeho vzdelávania je požadovaných na oprávnenie pristúpiť k atestačnej skúške; tieto hodiny sú väčšinou získané počas rezidentúry
- Atestácia (Board certification exam)
- Periodická recertifikácia každých 7 rokov
- Možnosť “fellowship”-u

Problémy v RL

- Menej prestížna špecializácia
- Menší finančný príjem
- Narastajúca frustrácia v dôsledku legislatívnych úprav a zákonov
- Viac administratívnej práce
- Menej času stráveného s pacientom

Účel/kompetencie RL

- Pacientov “osobný” lekár
- Vstup do zdravotníckeho systému
- Poskytovanie posudkovej, preventívnej a všeobecnej lekárskej starostlivosti
- Udržiavanie kontinuity a zodpovednosti za pacienta
- Koordinácia lekárskej starostlivosti
- Poskytovanie adekvátnej starostlivosti s ohľadom na pacientove fyzické, emocionálne a sociálne potreby v kontexte rodiny a komunity

Referencie

- Robert B. Taylor, MD; *The Promise of Family Medicine: History, Leadership, and the Age of Aquarius*
- Family Medicine's Identity: Being Generalists in a Specialist Culture? Howard F. Stein, PhD; *Annals of Family Medicine* 4:455-459 (2006)
- Family Practice in the United States. A Status Report.
Robert Graham, MD et al.; *JAMA* Sept. 4th, 2002, vol.288, No.9